

**Utkast til HØRINGSUTTALELSE FRA LEDERNE TIL HØRINGSNOTAT av 12.august 2019 fra KD
(frist 13.november 2019)**

- Forslag til endringer i barnehageloven med forskrifter (innføring av lovregler om psykososialt barnehagemiljø, internkontroll mm.

INNLEDNING

Innledningsvis støtter Lederne at departementet setter større fokus på disse forholdene ved å lovfeste forpliktelsene rundt.

Vi registrerer med tilfredshet at departementet påpeker at kvaliteten på det fysiske miljøet også har betydning for det psykososiale miljøet. Vi ber om at berørte departementer (KD og HOD) sikrer samkjøring av eventuelle forslag som kommer ut av høringene.

Del 1 BARNEHAGEMILJØ

Lederne registrerer at Utdanningsdirektoratet tilbyr nettressurser og andre kompetansetiltak man kan benytte i arbeidet mot mobbing. I tillegg ønsker vi å fokusere på de gode effekter som det holdningsskapende arbeidet og erfaringsdeling kan gi.

Disse aktivitetene i strukturert form krever ofte noen investeringskostnader i form av tidsbruk ved planlegging og gjennomføring av arrangementer, reise etc., noe som for særlig små/enkeltstående barnehager og små kommuner kan være begrensende.

Lederne ber derfor departementet vurdere hvordan dette kan delfinansieres av andre midler enn barnehageeiers egne.

Det vises også til departementets behandling av andre forhold i høringsnotatet.

Lederne ønsker å peke på at vi og andre høringsinstanser i siste høring om endringer i barnehageloven vedrørende regulering av private barnehager, tydelig har uttalt at kommunene har forsømt sin rolle som tilsyn og barnehagemyndighet, og at vi sterkt anbefaler å legge den barnehagefaglige tilsynsrollen til fylkesmannen, alternativt til Utdanningsdirektoratet.

Lederne kan ikke se at de ansattes rettigheter er direkte omtalt i sammenheng med trygging av miljøet i barnehagen. Vi vil nevne at i situasjoner der barn/foreldre peker på navngitte ansatte knyttet til årsaksforhold for barns mistrivsel, er det viktig å ta med i betraktning at også de ansatte har krav på en forsvarlig behandling av pågående sak.

(7) Krav til nulltoleranse og til å arbeide forebyggende

Det kan synes noe unødvendig å lovfeste krav om at barnehagen og de ansatte skal arbeide systematisk for et trygt og godt barnehagemiljø, noe som vel må sies å inngå i hele formålet med barnehagens virke i tillegg til pliktene etter arbeidsmiljøloven om et forsvarlig arbeidsmiljø.

Det samme kan sies om en lovfesting av barnehagens nulltoleranse overfor ulike former for mulige krenkelser av det enkelte barn.

Lederne tror imidlertid en lovfesting kan bidra til klarhet i forholdet, og kunne være et godt redskap for barnehagens ledelse og til det pedagogiske opplegget i forhold til alle ansatte, spesielt de ufaglærte.

(8) Barn og foreldres medvirkning og hensynet til barnets beste

Lederne betrakter det som basalt at barnehagen som en del av sitt grunnlag skal ha barnets beste som utgangspunkt både i den ordinære barnehagedrift, men også når spesielle, individuelle forhold knyttet til det enkelte barn skulle dukke opp.

Lederne betrakter også her den foreslåtte spesifisering som et tilfredsstillende tiltak for å sikre rett fokus og best mulig forberedelse til relevante situasjoner.

(9) Aktivitetsplikt når barn ikke har et godt og trygt barnehagemiljø.

Lederne er opptatt av at departementet fokuserer på grenseoppgangen ift hendelser utenfor barnehagen, men som gir et dårlig barnehagemiljø, særlig i forhold til opplysningsplikten til sosialtjeneste, kommunal helse og omsorgstjeneste samt til barnevernet.

Aktivitetsplikten styrker barnehageleders (styrers) autoritet å få kunnskap, innsyn og varsling om ikke tilstrekkelig trygt og godt barnehagemiljø.

Lederne mener det er fornuftig å oppdele aktivitetsplikten i del-plikter for å synliggjøre aktivitetsplikten spesifikt.

Del 2 ANDRE FORSLAG

(10) Krav om at barnehagens lokaler og utearealer skal ligge samlet.

Departementets formuleringer kan oppfattes som noe vage, både når det gjelder beskrivelsen og grunnlaget for et behov om å kreve samlokalisering. Dette gjelder også beskrivelsen av hva som kan være akseptabel avstand mellom lokaler og uteareal, og hvilke vurderinger som bør ligge til grunn i hvert tilfelle.

Lederne peker på at en tilfredsstillende avstand kan variere mye på grunn av ulike forhold. Utenom bysentra og i distriktene kan avstand mellom uteareal og lokaler ha liten betydning f.eks. på grunn av minimale trafikale forhold enn det vil ha i tettbebygde strøk hvis det ligger sterkt trafikkerte områder mellom lokaler og utearealer.

Hvis dette forslaget blir gjennomført er det viktig at ordlyd i lovverk/forskrift fremstår som mest mulig presis, slik at man ikke risikerer store forskjeller mellom kommunene i den skjønnsmessig vurdering som nødvendigvis vi kunne bli resultatet.

Lederne mener derfor at departementet eller utdanningsdirektoratet bør utarbeide noe mer spesifisert grunnlag og kriterier for hva som utløser krav om samlokalisering, og dermed også hva som gi grunnlag for unntak.

Lederne viser til innledende kommentar om at det barnehagefaglige tilsynsansvar bør ligge hos fylkesmannen.

(11) Krav til internkontroll i barnehagen.

I utgangspunktet vil innføringen av internkontroll slik departementet beskriver kunne føre til ytterligere administrasjon og byråkratisering, noe som kan være særlig belastende for mindre barnehager.

Det er bra at ansvaret for at barnehagen har et tilfredsstillende internkontrollsystem foreslås lagt til kommunestyre/kommunaldirektør og styret for henholdsvis kommunale og private barnehager.

Det vil allikevel være åpenbart at det vil være styrer som i det daglige vil få ansvaret for utarbeidelse og oppfølging av internkontroll, særlig i private barnehager der styret ikke innehar tilstrekkelig kompetanse.

Lederne gjør departementet oppmerksom på et mulig behov for å utarbeide kompetansetilbud og veileder for styremedlemmer i forhold til internkontroll.

(12) Regulering av kommunen som barnehagemyndighet

Lederne har i høringsuttalelsen til høringsnotatet av 26.april 2019 (Regulering av private barnehager) uttrykt bekymring for kommunens rolle som barnehagemyndighet. Det er bl.a. på basis av det departementet selv skriver i høringsnotatets punkt 12.1 om at 40 prosent av kommunene oppgir at eierrollen og myndighetsrollen ivaretas av samme ansatt. I tillegg viser forskning at relativt få tilsyn er gjennomført, og nesten ingen i kommunale barnehager.

Stortingets anmodningsvedtak nr. 805 i forbindelse med Prop 67L (2017-2018) inneholder pasusen «Stortinget ber regjeringen ved evalueringen av kommunenes tilsynsansvar sikre at det etableres et uavhengig tilsynssystem for barnehagesektoren».

Flytting av det økonomiske tilsynet oppfattes av Lederne kun som en delvis løsning på stortingsvedtaket.

Skulle det mot formodning ende med at departementets forslag blir det endelige, ber Lederne om at departementet bidrar til å sikre presisering, veiledning og anbefaling av hvordan særlig små kommuner må og kan innrette seg for å oppfylle lovkravet.

Lederne er enig i at det er et behov for å spesifisere at barnehagemyndighet skal likebehandle private og kommunale barnehager, på bakgrunn av historikken og på tross av at det er gjeldende rett.

Del 3 FELLES

(13) Økonomiske og administrative konsekvenser.

Krav til samlet barnehageanlegg vil for mindre, og særlige enkeltstående barnehager kunne medføre større kostnadmessige konsekvenser, for eksempel ved oppkjøp av nærliggende tomt for lokaler/uteområde, flytting av barnehagelokaler, etc. Slike konsekvenser kan sette barnehagens drift i fare og gi risiko for bortfall av arbeidsplasser.

Lederne mener derfor at slike problemstillinger bør være en del av grunnlaget for unntak og særlige hensyn ved gjennomgang av behov for samlokalisering.

Vennlig hilsen

Liv Spjeld By
Nestleder
E-post: liv@lederne.no

Tydelig – Inkluderende – Troverdig

Storgata 25, 0184 Oslo
Sentralbord: +47 22 54 51 50 – post@lederne.no
www.lederne.no